

**KOLEKTIV AUTORŮ** ..... 5  
**OBSAH** ..... 9  
**ZKRATKY** ..... 23  
**PŘEDMLUVA** ..... 29

**TEORETICKÉ ZÁKLADY**

**ONTOGENEZE LIDSKÉ PSYCHIKY**

(Dana Janotová)

Stadia morálního vývoje podle Kohlberga... 4  
 Etapy vývoje podle Eriksona ..... 5  
 10 stadií psychosociálního vývoje ..... 6

**GENETIKA V PSYCHIATRII**

(Petr Zvolský, Pavel Pavlovský)

1. **Historický přehled** ..... 8  
 2. **Genetické faktory vzniku psychických poruch** ..... 10  
 ■ Problémy genetických studií v psychiatrii . 11  
 3. **Genealogické studie v psychiatrii** ..... 12  
 3.1. Retrospektivní pohled ..... 12  
 ■ Klasické období výzkumu ..... 12  
 ■ Standardizované období ..... 13  
     Schizofrenie ..... 13  
     Poruchy nálady ..... 13  
 ■ Současné období ..... 14  
     Schizofrenie ..... 14  
     Poruchy nálady ..... 15  
 4. **Psychofarmakologie a molekulární genetik** ..... 15

**NEUROBIOLOGIE V PSYCHIATRII**

(Petr Zvolský)

1. **Lidské chování** ..... 18  
 2. **Anatomie kortexu** ..... 19  
 2.1. Stručná anatomie neokortexu ..... 19  
 2.2. Motorický kortex ..... 20  
 2.3. Senzorický kortex ..... 20  
 2.4. Asociační kůra ..... 20  
 3. **Anatomie limbického systému** ..... 20  
 3.1. Limbické okruhy ..... 21  
 3.2. Spojení limbického systému s neokortexem ..... 22  
 3.3. Senzorický kortex – limbická systémová spojení ..... 22  
 3.4. Systémová frontálně-limbická spojení ..... 22  
 4. **Některé aspekty anatomie mozku kmene** ..... 22  
 4.1. Septální oblast ..... 23  
 4.2. Hypotalamus ..... 23  
 4.3. Střední mozek ..... 23  
 5. **Funkční systémy mozku** ..... 24  
 5.1. Prefrontální systém ..... 24  
 5.2. Limbický systém ..... 25  
 5.3. Systém bazálních ganglií ..... 27  
 5.4. Bazální ganglia a psychické poruchy ..... 27  
 6. **Komplexní mozkové funkce** ..... 28  
 6.1. Poznávání ..... 28  
 6.2. Řeč a lateralita ..... 28  
 6.3. Emoce ..... 29  
 6.4. Paměť ..... 30

**NEUROCHEMIE (Zdeněk Fišar)**

1. **Buněčná neurochemie** ..... 33  
 1.1. Neurony a glie ..... 33  
 1.2. Buněčné membrány ..... 35  
 1.3. Akční potenciál ..... 36  
 1.4. Synapse ..... 37  
 2. **Mezibuněčný přenos signálu** ..... 38  
 2.1. Klasické neuromediátory ..... 38  
 2.2. Neuropeptidy ..... 40  
 2.3. Oxid dusnatý ..... 40  
 2.4. Růstové faktory ..... 41  
 2.5. Membránové receptory ..... 41  
 3. **Nitrobuněčný přenos signálu** ..... 43  
 3.1. G-proteiny ..... 44  
 3.2. Cyklické nukleotidy ..... 45  
 ■ Cyklický adenosinmonofosfát ..... 45  
 ■ Cyklický guanosinmonofosfát ..... 46  
 3.3. Fosfoinositidy ..... 46  
 3.4. Kalcium ..... 47  
 3.5. Fosforylace ..... 48  
 3.6. Transkripční faktory ..... 49  
 4. **Biochemická vyšetření** ..... 50  
 4.1. Koncentrace psychofarmak ..... 51  
 4.2. Hladiny neuromediátorů a jejich metabolitů ..... 53  
 4.3. Neuroendokrinní testy ..... 53  
 4.4. Vlastnosti receptorů ..... 54  
 4.5. Vlastnosti přenašečů pro neuromediátory ..... 55

**SOCIÁLNÍ TEORIE (Radkin Honzák)**

Teoretická východiska ..... 56

**VYŠETŘENÍ PACIENTA, ZÁKLADNÍ POJMY, KLASIFIKACE**

**ZÁSADY PŘÍSTUPU K PSYCHIATRICKÝM PACIENTŮM, PSYCHIATRICKÉ VYŠETŘENÍ, PSYCHOPATOLOGICKÝ ROZBOR**

(Dana Janotová)

1. **Zásady přístupu k psychiatrickým pacientům** ..... 63  
 2. **Psychiatrické vyšetření** ..... 64  
 2.1. První rozhovor ..... 64  
 2.2. Anamnéza ..... 64  
 2.3. Psychiatrický chorobopis ..... 65  
 ■ Výpis z doporučení ..... 65  
 2.4. Rodinná anamnéza ..... 66  
 2.5. Osobní anamnéza ..... 66  
 ■ Raný vývoj ..... 66  
 ■ Vzdělání a zaměstnání ..... 66  
 ■ Sociální situace ..... 66  
 ■ Somatická onemocnění ..... 66  
 ■ Psychiatrické onemocnění ..... 67  
 ■ Sexuální anamnéza ..... 67  
 ■ Manželská anamnéza ..... 67  
 ■ Osobní charakteristika ..... 67  
 ■ Návyky ..... 68  
 ■ Trestná činnost ..... 68  
 ■ Vojenská služba ..... 68  
 2.6. Nynější onemocnění ..... 68  
 3. **Psychopatologický rozbor** ..... 69

**PSYCHOLOGICKÉ VYŠETŘENÍ****A DIAGNOSTIKA** (*Jan Vymětal*)

■ Vymezení a využití psychologických postupů v praxi .....	72
■ Diagnostika psychického vývoje .....	72
■ Diagnostika poruch zdraví .....	73
■ Indikace preventivních, léčebných a rehabilitačních opatření .....	73
■ Sledování účinku léčebných a rehabilitačních opatření .....	74
■ Posudková činnost .....	74
<b>1. Psychologické vyšetření, diagnostika a metody .....</b>	<b>74</b>
1.1. Psychologické metody .....	76
■ Klinické diagnostické metody .....	76
■ Exaktní psychologické metody .....	76
Psychologické testy .....	77
Postupy vycházející z experimentální psychologie .....	79
Projektivní psychologické zkoušky .....	79
<b>2. Diagnostická spolupráce lékaře a klinického psychologa .....</b>	<b>80</b>

**ELEKTROENCEFALOGRAFIE** (*Karel Hynek*)

<b>1. Definice elektroencefalografie .....</b>	<b>82</b>
<b>2. Metoda elektroencefalografie .....</b>	<b>82</b>
2.1. Základní rytmy .....	83
■ EEG v ontogenezi .....	83
2.2. Normální EEG záznam .....	86
2.3. Patologické EEG nálezy, abnormity, atypie ....	86

**ZOBRAZOVACÍ METODY** (*Eva Češková*)

<b>1. Statické, strukturální metody .....</b>	<b>90</b>
1.1. Počítačová tomografie .....	90
1.2. Magnetická rezonance .....	91
■ Strukturální změny u schizofrenie .....	92
■ Strukturální změny u afektivních poruch .....	92
■ Strukturální změny u ostatních psychických poruch .....	92
<b>2. Funkční, dynamické metody .....</b>	<b>92</b>
2.1. Magnetická rezonanční spektroskopie .....	92
2.2. Jednofotonová emisní tomografie a pozitronová emisní tomografie .....	93
2.3. Funkční magnetická rezonance .....	93
■ Funkční narušení u schizofrenie .....	94
■ Funkční změny u afektivních poruch .....	94
■ Funkční alterace u ostatních psychických poruch .....	95

**LIKVIOROLOGICKÉ VYŠETŘENÍ**(*Pavel Pavlovský*)

<b>1. Odběr likvoru .....</b>	<b>96</b>
Komplikace lumbální punkce .....	97
<b>2. Normální likvorologický nález .....</b>	<b>97</b>
Likvorologické syndromy .....	98

**OBEČNÁ PSYCHOPATOLOGIE**(*Petr Zvolský, Pavel Pavlovský*)

<b>1. Osobnost a její poruchy .....</b>	<b>100</b>
1.1. Poruchy osobnosti .....	102
■ Depersonalizace .....	102
■ Transformace osobnosti .....	102
■ Alternace osobnosti .....	102
■ Rozštěp osobnosti .....	102
■ Depravace osobnosti .....	102
■ Specifické poruchy osobnosti .....	102

<b>2. Pudy, instinkty a jejich poruchy .....</b>	<b>103</b>
2.1. Poruchy pudů .....	103
■ Pud sexuální .....	103
■ Pud péče o potomstvo (rodičovský) .....	104
■ Pud obživný (potravní) .....	104
■ Pud sebezáchovy .....	104
■ Pud sdružovací (sociální) .....	105
■ Pud pro zpříjemnění existence .....	105
<b>3. Paměť a její poruchy .....</b>	<b>105</b>
3.1. Paměť jako modulární systém .....	105
3.2. Poruchy paměti .....	107
■ Amnézie .....	107
■ Tranzitorní globální amnézie .....	107
■ Psychogenní amnézie .....	107
■ Pseudologia phantastica .....	107
■ Konfabulace .....	108
3.3. Pozornost a její poruchy .....	108
■ Poruchy pozornosti .....	108
■ Hyperprosexie .....	108
■ Paraprosexie .....	108
<b>4. Inteligence a její poruchy .....</b>	<b>109</b>
4.1. Poruchy intelektu .....	109
<b>5. Myšlení a jeho poruchy .....</b>	<b>110</b>
5.1. Kognitivní funkce .....	110
■ Pojmy .....	111
5.2. Poruchy myšlení .....	111
■ Kvantitativní poruchy myšlení .....	112
Poruchy tempa myšlení .....	112
Poruchy cíle myšlení .....	112
■ Kvalitativní poruchy myšlení .....	113
■ Bludy .....	114
Klasifikace bludů .....	115
■ Vtíravé myšlenky a jednání, obsese a kompulze .....	116
Obsese .....	116
<b>6. Vědomí a jeho poruchy .....</b>	<b>117</b>
6.1. Koncept vědomí .....	117
6.2. Hypnóza .....	118
6.3. Poruchy vědomí .....	118
■ Synkopa .....	118
■ Kvantitativní poruchy vědomí .....	119
■ Kvalitativní poruchy vědomí .....	119
Obluzené vědomí .....	119
Mráкотné stavy .....	120
<b>7. Vnímání a jeho poruchy .....</b>	<b>120</b>
7.1. Koncept vnímání .....	120
7.2. Smyslové klamy .....	121
7.3. Poruchy vnímání .....	122
■ Halucinace sluchové .....	122
■ Halucinace zrakové .....	122
■ Halucinace hmatové, taktilní .....	122
■ Halucinace čichové a chuťové .....	123
■ Halucinace verbálně motorické .....	123
■ Halucinace intrapsychické .....	123
■ Další typy halucinací .....	123
<b>8. Poruchy jednání a vůle .....</b>	<b>124</b>
8.1. Koncept jednání a vůle .....	124
8.2. Poruchy jednání .....	124
■ Kvantitativní poruchy .....	124
■ Kvalitativní poruchy .....	125
8.3. Poruchy vůle .....	126
<b>9. Emoce a jejich poruchy .....</b>	<b>126</b>
9.1. Koncept emocí .....	126
■ Projevy emocí .....	127
■ Struktury emočního chování .....	128
■ Lateralizace emocí .....	129
■ Neurochemie emocí .....	129

■ Rozdělení emocí .....	129
■ Temperament .....	130
9.2. Afekty a jejich poruchy .....	130
■ Poruchy afektů .....	131
9.3. Nálady a jejich poruchy .....	131
■ Patické nálady .....	132
Rozdělení patických nálad .....	132
9.4. City a jejich poruchy .....	133

## KLASIFIKAČNÍ SYSTÉMY V PSYCHIATRII

(Jiří Raboch)

1. Pravidla diagnostického procesu .....	135
2. Pojetí duševních poruch v historickém přehledu .....	136
3. Klasifikační systémy .....	138
■ MKN-10 .....	139

## DUŠEVNÍ PORUCHY

### ORGANICKY A SYMPTOMATICKY

#### PODMÍNĚNÉ DUŠEVNÍ PORUCHY (Roman Jiráček)

1. Demence .....	146
1.1. Rozdělení demencí .....	147
1.2. Výskyt demencí .....	148
1.3. Diagnostika a diferenciální diagnostika .....	148
1.4. Alzheimerova choroba (F00) .....	149
■ Klinický obraz Alzheimerovy choroby ....	149
■ Etiopatogeneze .....	149
■ Diagnostika a diferenciální diagnostika ..	151
■ Léčba .....	151
Kognitivní farmakoterapie	
Alzheimerovy choroby .....	152
Nekognitivní farmakoterapie	
Alzheimerovy choroby .....	153
■ Demence smíšeného typu (F00.2) .....	154
1.5. Další demence atroficko-degenerativního původu .....	154
■ Korová demence s Lewyho tělísky .....	154
■ Demence při Parkinsonově chorobě (F02.3) .....	155
■ Pickova choroba a jiné frontální a temporální demence (F02.0) .....	155
■ Huntingtonova choroba (F02.2) .....	155
■ Některé vzácné atroficko-degenerativní demence .....	156
Progresivní supranukleární obrna .....	156
Kortikobazální degenerace .....	156
1.6. Demence ischemicko-vaskulární etiologie (F01) .....	156
■ Vaskulární demence s akutním začátkem (F01.0) .....	156
■ Multiinfarktová demence (F01.1) .....	157
■ Subkortikální vaskulární demence (Binswangerova choroba) (F01.2) .....	157
■ Další typy ischemicko-vaskulárních demencí (F01.3, F01.8) .....	157
Diagnostika a diferenciální diagnostika ...	157
Léčba .....	157
1.7. Ostatní sekundární (symptomatické) demence .....	158
■ Demence infekční etiologie .....	158
■ Demence prionové etiologie .....	158
■ Demence intoxikační etiologie .....	159
■ Demence traumatické etiologie .....	159
■ Demence nádorové etiologie .....	159

■ Metabolické demence .....	159
■ Demence na podkladě hydrocefalu s normálním tlakem .....	159
■ Ostatní symptomatické demence .....	160
2. Deliria (F05) .....	160
2.1. Diferenciální diagnostika .....	161
2.2. Léčba .....	161
3. Organické amnestické syndromy (F04) ....	162
3.1. Diferenciální diagnostika .....	163
3.2. Léčba .....	163
4. Jiné duševní poruchy, vznikající následkem onemocnění, poškození nebo dysfunkce mozku nebo následkem somatického onemocnění .....	164
4.1. Organická halucinóza (F06.0) .....	164
4.2. Organická katatonní porucha (F06.1) .....	164
4.3. Organický syndrom s bludy (schizofornní) (F06.2) .....	164
4.4. Organické afektivní poruchy (F06.3) .....	165
4.5. Organická úzkostná porucha (F06.4) .....	165
4.6. Organická disociační porucha (F06.5) .....	165
4.7. Organická emočně labilní (astenická) porucha (F06.6) .....	165
4.8. Mírná kognitivní porucha (F06.7) .....	166
5. Poruchy osobnosti a poruchy chování vyvolané onemocněním, poškozením nebo dysfunkcí mozku .....	166
5.1. Organická porucha osobnosti (F07.0) .....	166
5.2. Postencefalitický syndrom (F07.1) .....	166
5.3. Postkomoční syndrom (F07.2) .....	167

#### PROGRESIVNÍ PARALÝZA (Pavel Pavlovský)

1. Klinický obraz .....	168
Formy progresivní paralýzy .....	169
Jiné projevy neurosyfilidy .....	169
2. Diagnostika .....	170
■ Epidemiologie .....	170
■ Komorbilita .....	170
3. Léčba, prognóza .....	170
Soudní posuzování .....	171

#### EPILEPSIE (Karel Hynek)

1. Epidemiologie .....	172
2. Patofyziologie .....	172
3. Diagnostika .....	173
■ Klasifikace epilepsie .....	174
4.1. Jacksonský záchvat (G40.1) .....	174
4.2. Komplexní parciální záchvat (G40.2) .....	174
4.3. Generalizovaný záchvat (G40.3) .....	175
4.4. Status epilepticus (G41) .....	175
5. Diferenciální diagnostika .....	175
6. Psychiatrické aspekty epilepsie .....	176
6.1. Organické afektivní poruchy (F06.3) .....	176
6.2. Poruchy chování (F91) .....	176
6.3. Poruchy osobnosti (F07.0) .....	177
6.4. Epileptické psychózy (F06, F22 nebo F23) .....	178
6.5. Alkoholová epilepsie (F10.02) .....	178
7. Léčba .....	179
7.1. Režimová opatření .....	179
7.2. Farmakologická léčba .....	179
■ Kontraindikovaná psychofarmaka u epilepsie .....	180
7.3. Neurochirurgická léčba .....	181
7.4. Preventivní léčba .....	181
■ Sociální dopady epilepsie .....	181
8. Prognóza .....	181

## NÁVYKOVÉ PORUCHY (Petr Popov)

<b>1. Duševní poruchy a poruchy chování vyvolané užíváním psychoaktivních látek (F10–F19) .....</b>	<b>182</b>
1.1. Akutní intoxikace .....	183
1.2. Škodlivé užívání .....	183
1.3. Syndrom závislosti .....	183
1.4. Odvykací stav .....	184
■ Odvykací stav s deliriem .....	184
1.5. Psychotická porucha .....	185
1.6. Amnestický syndrom .....	185
1.7. Reziduální stav a psychotická porucha s pozdním začátkem .....	185
■ Droga .....	186
<b>2. Historické aspekty .....</b>	<b>187</b>
<b>3. Epidemiologie .....</b>	<b>188</b>
<b>4. Léčba .....</b>	<b>188</b>
4.1. Přehled léčebných modalit .....	189
■ Ordinace pro alkoholismus a jiné toxikomanie .....	189
■ Kontaktní centra .....	190
■ Detoxikace .....	190
■ Substituční léčba .....	191
■ Ústavní péče .....	192
■ Následná péče .....	192
<b>5. Klasifikace návykových poruch .....</b>	<b>193</b>
5.1. Poruchy vyvolané užíváním alkoholu (F10) ..	193
■ Klasifikace .....	194
■ Symptomatologie .....	195
Akutní intoxikace .....	195
Patologická intoxikace .....	195
Škodlivé užívání .....	196
Závislost na alkoholu .....	196
Alkoholový odvykací stav .....	197
Psychotické poruchy .....	197
■ Epidemiologie .....	198
■ Komorbidita .....	198
■ Průběh a prognóza .....	199
■ Etiologie .....	199
■ Léčba .....	199
Přehled léčebných postupů používaných u jednotlivých poruch .....	200
Časná intervence .....	200
Detoxifikace .....	200
Senzitizace .....	200
Léčba duálních diagnóz .....	201
Léčba cravingu .....	201
5.2. Poruchy vyvolané užíváním opioidů (F11) ..	202
■ Symptomatologie .....	203
Akutní intoxikace .....	203
Škodlivé užívání .....	203
Syndrom závislosti .....	203
Odvykací stav .....	204
Psychotické poruchy .....	204
■ Epidemiologie .....	204
■ Průběh a prognóza .....	205
■ Etiopatogeneze .....	205
■ Léčba .....	206
Léčba akutní intoxikace .....	206
Léčba odvykacího syndromu .....	206
Léčba syndromu závislosti na opioidech ..	207
5.3. Poruchy vyvolané užíváním kanabinoidů (F12) .....	207
■ Symptomatologie .....	208
Akutní intoxikace .....	208
Škodlivé užívání .....	208

Syndrom závislosti .....	209
Odvykací stav .....	209
■ Epidemiologie .....	209
Průběh a prognóza .....	209
■ Diferenciální diagnostika .....	209
■ Léčba .....	210
5.4. Poruchy vyvolané užíváním sedativ nebo hypnotik (F13) .....	210
■ Symptomatologie .....	210
Akutní intoxikace .....	210
Škodlivé užívání .....	211
Syndrom závislosti .....	211
Odvykací stav .....	211
■ Epidemiologie .....	211
■ Průběh a prognóza .....	211
■ Léčba .....	212
Léčba akutní intoxikace .....	212
Léčba odvykacího stavu .....	212
Léčba závislosti .....	212
5.5. Poruchy vyvolané užíváním kokainu (F14) ..	212
■ Symptomatologie .....	213
Akutní intoxikace .....	213
Škodlivé užívání .....	213
Syndrom závislosti .....	213
Odvykací stav .....	213
■ Epidemiologie .....	214
■ Průběh a prognóza .....	214
■ Léčba .....	214
Léčba akutní intoxikace .....	214
Léčba kokainové psychózy .....	214
Léčba závislosti .....	214
5.6. Poruchy vyvolané užíváním jiných stimulantů (včetně kofeinu) (F15) .....	214
■ Symptomatologie .....	215
Akutní intoxikace .....	215
Škodlivé užívání .....	216
Syndrom závislosti .....	216
Odvykací stav .....	216
■ Epidemiologie .....	216
■ Průběh a prognóza .....	216
■ Etiopatogeneze .....	217
■ Léčba .....	217
Léčba akutní intoxikace .....	217
Léčba odvykacího stavu .....	217
Léčba závislosti .....	217
5.7. Poruchy vyvolané užíváním halucinogenů (F16) .....	217
■ Symptomatologie .....	218
Akutní intoxikace .....	218
Škodlivé užívání .....	219
Syndrom závislosti .....	219
Psychotická porucha .....	219
■ Epidemiologie .....	219
■ Průběh a prognóza .....	219
■ Diferenciální diagnostika .....	219
■ Léčba .....	220
Léčba akutní intoxikace .....	220
5.8. Poruchy vyvolané užíváním tabáku (F17) ....	220
■ Symptomatologie .....	220
Akutní intoxikace .....	220
Škodlivé užívání .....	220
Syndrom závislosti .....	221
Odvykací stav .....	221
■ Epidemiologie .....	221
■ Průběh a prognóza .....	221
■ Léčba .....	221

	Léčba odvykacího stavu a závislosti na nikotinu .....	221
5.9.	Poruchy vyvolané užíváním organických rozpouštědel (F18) .....	221
	■ Symptomatologie .....	222
	Akutní intoxikace .....	222
	Škodlivé užívání .....	222
	Syndrom závislosti .....	222
	■ Epidemiologie .....	222
	■ Průběh a prognóza .....	222
	■ Léčba .....	222
5.10.	Poruchy vyvolané užíváním několika látek a užíváním jiných psychoaktivních látek (F19) .....	223
	■ Symptomatologie .....	223
	Současné užití několika látek .....	223
	■ Průběh a prognóza .....	223
	■ Léčba .....	223
	Akutní intoxikace .....	223
5.11.	Patologické hráčství (F63.0) .....	224
	■ Symptomatologie .....	225
	Průběh .....	225
	■ Léčba .....	226

### SCHIZOFRENIE (Jan Libiger)

1.	<b>Pojem a definice</b> .....	227
2.	<b>Historie</b> .....	228
3.	<b>Diagnostika</b> .....	230
4.	<b>Formy onemocnění schizofrenií</b> .....	232
4.1.	Simplexní schizofrenie (F20.6) .....	232
	■ Kazuistika simplexní schizofrenie .....	232
4.2.	Paranoidní schizofrenie (F20.0) .....	233
	■ Kazuistika paranoidní schizofrenie .....	233
4.3.	Hebefrenní schizofrenie (F20.1) .....	234
	■ Kazuistika hebefrenní schizofrenie .....	234
4.4.	Katatonní schizofrenie (F20.2) .....	235
	■ Kazuistika katatonní schizofrenie .....	235
4.5.	Ostatní formy schizofrenie .....	236
4.6.	Nová typologie schizofrenie .....	236
5.	<b>Průběh</b> .....	237
6.	<b>Diferenciální diagnostika</b> .....	238
7.	<b>Pomocná vyšetření</b> .....	240
8.	<b>Epidemiologie</b> .....	241
9.	<b>Etiologie a patogeneze</b> .....	242
10.	<b>Stigma</b> .....	244
11.	<b>Léčba</b> .....	245
12.	<b>Ostatní psychotické poruchy</b> .....	248
12.1.	Schizoafektivní porucha (F25) .....	249
	■ Diferenciální diagnostika .....	249
	■ Léčba .....	250
12.2.	Akutní přechodná psychotická porucha (F23) .....	250
12.3.	Trvalá porucha s bludy (F22) .....	251
12.4.	Schizotypní porucha (F21) .....	251

### AFEKTIVNÍ PORUCHY (Eva Češková)

1.	<b>Historie</b> .....	253
2.	<b>Klasifikace afektivních poruch</b> .....	253
3.	<b>Jednotlivé afektivní poruchy</b> .....	254
3.1.	Manická epizoda (F30) .....	255
	■ Symptomatologie .....	255
	Kognitivní změny .....	255
	Behaviorální změny .....	255
	■ Epidemiologie .....	255
	■ Průběh, prognóza .....	255
	■ Etiopatogeneze .....	256

	■ Diferenciální diagnostika .....	256
	■ Léčba .....	257
3.2.	Bipolární afektivní porucha (F31) .....	257
	■ Symptomatologie .....	257
	■ Epidemiologie, komorbidita .....	258
	■ Průběh .....	258
	Rychlé cyklování .....	258
	■ Prognóza .....	258
	■ Etiopatogeneze .....	258
	■ Diferenciální diagnostika .....	258
	■ Léčba .....	259
3.3.	Depresivní epizoda (F32) .....	260
	■ Symptomatologie .....	260
	Kognitivní příznaky .....	260
	Behaviorální projevy, aktivita .....	261
	■ Epidemiologie .....	261
	■ Průběh, prognóza .....	261
	■ Etiopatogeneze .....	261
	■ Diferenciální diagnostika .....	261
	■ Léčba .....	262
3.4.	Rekurentní depresivní porucha (F33) .....	263
	■ Symptomatologie .....	263
	■ Epidemiologie, komorbidita .....	263
	■ Průběh, prognóza .....	263
	■ Etiopatogeneze .....	264
	■ Diferenciální diagnostika .....	264
	■ Léčba .....	264
3.5.	Trvalé poruchy nálady (F34) .....	265
	Cyklotymie (F34.0) .....	265
	■ Symptomatologie .....	265
	■ Epidemiologie .....	265
	■ Průběh, prognóza .....	265
	■ Etiopatogeneze .....	266
	■ Diferenciální diagnostika .....	266
	■ Léčba .....	266
	Dystymie (F34.1) .....	266
	■ Symptomatologie .....	266
	■ Epidemiologie, komorbidita .....	266
	■ Průběh, prognóza .....	267
	■ Etiopatogeneze .....	267
	■ Diferenciální diagnostika .....	267
	■ Léčba .....	267
3.6.	Jiné poruchy nálady (F38) .....	267
	■ Jiné samostatné afektivní poruchy (F38.0) .....	267
	■ Smíšená afektivní epizoda (příznaky jsou stejné, jako bylo uvedeno u bipolární poruchy, současné epizody snížené) (F38.00) .....	267
	■ Rekurentní krátká depresivní porucha (F38.1) .....	268
	■ Jiné nespecifikované poruchy nálady (F38.8) .....	268
4.	<b>Etiopatogeneze</b> .....	268
4.1.	Biologické faktory .....	268
	■ Biochemické změny .....	268
	■ Změny imunity .....	270
	■ Psychoendokrinní změny .....	270
	Narušení biorytmů .....	270
	Hypotéza kindlingu .....	271
	■ Strukturální a funkční změny CNS .....	271
4.2.	Genetické faktory .....	271
4.3.	Psychosociální faktory .....	272
	■ Integrace biologických a psychosociálních aspektů .....	272

**NEUROTICKÉ PORUCHY,  
PORUCHY VYVOLANÉ STRESEM  
A SOMATOFORNÍ PORUCHY (Jiří Raboch)**

<b>1. Fobické úzkostné poruchy</b> .....	<b>275</b>
1.1. Agorafobie (F40.0) .....	275
■ Klasifikace a symptomatologie .....	275
■ Epidemiologie, komorbidita .....	275
■ Průběh a prognóza .....	275
■ Diferenciální diagnostika .....	276
■ Léčba .....	276
1.2. Sociální fobie (F40.1) .....	276
■ Klasifikace a symptomatologie .....	277
■ Epidemiologie a komorbidita .....	277
■ Průběh a prognóza .....	277
■ Diferenciální diagnostika .....	277
■ Léčba .....	278
1.3. Specifické (izolované) fobie (F40.2) .....	279
■ Epidemiologie .....	279
■ Léčba .....	279
<b>2. Jiné úzkostné poruchy</b> .....	<b>280</b>
2.1. Panická porucha (F41.0) .....	280
■ Klasifikace a symptomatologie .....	280
■ Epidemiologie .....	281
■ Průběh a prognóza .....	281
■ Diferenciální diagnostika .....	282
■ Léčba .....	282
2.2. Generalizovaná úzkostná porucha (F41.1) .....	283
■ Klasifikace a symptomatologie .....	283
■ Epidemiologie a komorbidita .....	283
■ Průběh a prognóza .....	284
■ Diferenciální diagnostika .....	284
■ Léčba .....	286
2.3. Smíšená úzkostná depresivní porucha (F41.2) .....	287
2.4. Etiologie úzkostných poruch .....	288
<b>3. Obsedantně-kompulzivní porucha (F42) ..</b>	<b>289</b>
■ Klasifikace a symptomatologie .....	290
■ Epidemiologie a komorbidita .....	291
■ Průběh a prognóza .....	291
■ Etiopatogeneze .....	291
■ Diferenciální diagnostika .....	292
■ Léčba .....	293
<b>4. Reakce na závažný stres a poruchy přízpůsobení (F43) .....</b>	<b>294</b>
4.1. Akutní reakce na stres (F43.0) .....	294
■ Symptomatologie .....	295
4.2. Posttraumatická stresová porucha (F43.1) .....	295
■ Klasifikace a symptomatologie .....	295
■ Epidemiologie a komorbidita .....	295
■ Průběh a prognóza .....	296
■ Etiopatogeneze .....	296
■ Diferenciální diagnostika .....	296
■ Léčba .....	297
4.3. Porucha přízpůsobení (F43.2) .....	297
<b>5. Disociační poruchy (F44) .....</b>	<b>298</b>
5.1. Disociační amnézie (F44.0) .....	298
5.2. Disociační fuga (F44.1) .....	299
5.3. Disociační stupor (F44.2) .....	299
5.4. Disociační trans a stavy posedlosti (F44.3) ..	299
5.5. Disociační poruchy motoriky (F44.4), disociační křeče (F44.5) a poruchy citlivosti a senzorické (F44.6) .....	299
■ Léčba .....	299
5.6. Jiné disociační poruchy .....	300
■ Ganserův syndrom (F44.80) .....	300

■ Mnohočetná porucha osobnosti (F44.81) .....	300
<b>6. Somatoformní poruchy (F45) .....</b>	<b>300</b>
6.1. Somatizační porucha (F45.0) .....	301
■ Klasifikace a symptomatologie .....	301
■ Epidemiologie a komorbidita .....	301
■ Průběh a prognóza .....	301
■ Diferenciální diagnostika .....	301
■ Etiologie .....	302
■ Léčba .....	302
6.2. Hypochondrická porucha (F45.2) .....	302
■ Klasifikace a symptomatologie .....	303
■ Epidemiologie .....	303
■ Průběh a prognóza .....	303
■ Diferenciální diagnostika .....	303
■ Léčba .....	303
6.3. Somatoformní vegetativní dysfunkce (F45.3) ..	304
6.4. Přetrvávající somatoformní bolestivá porucha (F45.4) .....	304
<b>7. Jiné neurotické poruchy (F48) .....</b>	<b>304</b>
7.1. Neurastenie (F48.0) .....	304
7.2. Depersonalizační a derealizační sy (F48.1) ..	304
7.3. Jiné specifikované neurotické poruchy (F48.8) .....	305

**BEHAVIORÁLNÍ SYNDROMY SPOJENÉ  
S FYZIOLOGICKÝMI PORUCHAMI  
A SOMATICKÝMI FAKTORY**

(Hana Papežová)

<b>1. Poruchy příjmu potravy (F50.0–F50.8) ....</b>	<b>306</b>
1.1. Mentální anorexie (F50.0) .....	307
1.2. Mentální bulimie (F50.2) .....	308
■ Atypická mentální anorexie a atypické mentální bulimie (F50.1 a 50.3) .....	308
1.3. Přejídání spojené s jinými psychickými poruchami (F50.4) .....	308
1.4. Zvracení spojené s jinými psychickými poruchami (F50.5) .....	308
1.5. Jiné poruchy příjmu potravy (F50.8) .....	310
■ Symptomatologie, subtypy .....	310
■ Epidemiologie a komorbidita .....	311
■ Průběh a prognóza .....	312
■ Etiopatogeneze .....	312
■ Diferenciální diagnostika .....	312
■ Léčba .....	313

**PORUCHY SPÁNKU (Karel Hynek)**

■ Fylogeneze a ontogeneze spánku .....	315
■ Hygiena spánku .....	315
<b>1. Formy poruch spánku .....</b>	<b>316</b>
1.2. Klasifikace spánkových poruch .....	316
■ Organicky podmíněné poruchy spánku (G47.0–G47.5) .....	316
■ Neorganicky podmíněné poruchy spánku ..	316
1.3. Dělení poruch spánku .....	317
■ Neorganická insomnie (F51.0) .....	317
■ Neorganická hypersomnie (F51.1) .....	318
■ Neorganická porucha rytmu spánku-bdění (F51.2) .....	318
■ Somnambulismus – náměsíčnost (F51.3) ..	318
■ Pavor nocturnus – noční děsy (F51.4) ....	318
■ Noční můry – úzkostné sny (F51.5) .....	319
■ Narkolepsie (G47.4) .....	319
■ Kleinův-Levinův syndrom .....	319
■ Léčba .....	320

**SEXUÁLNÍ DYSFUNKCE** (*Jaroslav Zvěřina*)

<b>1. Sexuální dysfunkce u žen</b> .....	<b>322</b>
1.1. Nedostatek nebo ztráta sexuální touhy (F52.0) .....	322
Léčba .....	323
1.2. Nedostatečné prožívání sexuální slasti (F52.11) .....	323
Léčba .....	323
1.3. Dysfunkční orgasmus (F52.3) .....	323
Léčba .....	324
1.4. Selhání genitální odpovědi (pro izolovanou nedostatečnost lubrikace) (F52.2), nebo Neorganická dyspareunie (F52.6) .....	324
Léčba .....	324
1.5. Neorganický vaginismus (F52.5) .....	324
Léčba .....	324
<b>2. Sexuální dysfunkce u mužů</b> .....	<b>324</b>
2.1. Nedostatek, nebo ztráta sexuální touhy (F52.0) .....	324
Léčba .....	325
2.2. Selhání genitální odpovědi (F52.2) .....	325
Etiologie .....	325
Léčba .....	325
2.3. Předčasná (předčasná) ejakulace (F52.4) .....	326
Léčba .....	326
2.4. Neorganická dyspareunie (F52.6) .....	327
2.5. Dysfunkční orgasmus (F52.3) .....	327
■ Anorgasmie .....	327
Léčba .....	327
■ Anejakulace při orgasmu .....	327
Léčba .....	328

**SPECIFICKÉ PORUCHY OSOBNOSTI**(*Pavel Pavlovský*)

<b>1. Paranoidní porucha osobnosti (F60.0)</b> .....	<b>330</b>
<b>2. Schizoidní porucha osobnosti (F60.1)</b> .....	<b>330</b>
<b>3. Disociální porucha osobnosti (F60.2)</b> .....	<b>330</b>
<b>4. Emočně nestabilní porucha osobnosti (F60.3)</b> .....	<b>331</b>
<b>5. Histrionská porucha osobnosti (F60.4)</b> .....	<b>331</b>
<b>6. Anankastická porucha osobnosti (F60.5)</b> .....	<b>332</b>
<b>7. Anxiózní (vyhýbavá) porucha osobnosti (F60.6)</b> .....	<b>332</b>
<b>8. Závislá porucha osobnosti (F60.7)</b> .....	<b>332</b>
<b>9. Jiné specifické poruchy osobnosti (F60.8)</b> .....	<b>333</b>
<b>10. Přetrvávající změny osobnosti (F62)</b> .....	<b>333</b>
10.1. Přetrvávající změna osobnosti po katastrofické zkušenosti (F62.0) .....	333
10.2. Přetrvávající změna osobnosti po psychickém onemocnění (F62.1) .....	333
■ Epidemiologie .....	334
■ Komorbidita .....	334
■ Prognóza .....	334
■ Léčba .....	334

**PORUCHY SEXUÁLNÍ PREFERENCE**(*Jaroslav Zvěřina*)

<b>1. Poruchy sexuální identifikace</b> .....	<b>335</b>
1.1. Transsexualismus (F64.0) .....	335
Léčba .....	336
<b>2. Poruchy sexuální preference (parafilie)</b> .....	<b>336</b>
2.1. Fetišismus (F65.0) .....	336
Léčba .....	337
2.2. Fetišistický transvestitismus (F65.1) .....	337

2.3. Exhibicionismus (F65.2) .....	337
Léčba .....	337
2.4. Voyerismus (skoptofilie) (F65.3) .....	337
2.5. Pedofilie (F65.4) .....	338
Léčba .....	338
2.6. Sadomasochismus (F65.5) .....	338
■ Sadismus (algolagnie) .....	339
Léčba .....	339
■ Patologická sexuální agresivita .....	340
Léčba .....	340
■ Masochismus .....	340
Léčba .....	340
2.7. Mnohočetné poruchy sexuální preference (F65.6) .....	340

**MENTÁLNÍ RETARDACE** (*Ivana Drtílková*)

<b>1. Klasifikace a symptomatologie</b> .....	<b>342</b>
1.1. Lehká mentální retardace (F70) .....	343
1.2. Středně těžká mentální retardace (F71) .....	343
1.3. Těžká mentální retardace (F72) .....	343
1.4. Hluboká mentální retardace (F73) .....	343
■ Epidemiologie .....	344
■ Etiologie .....	344
■ Prenatální faktory .....	344
■ Perinatální faktory .....	345
1.5. Primární mentální retardace .....	345
<b>2. Chromosomální aberace spojené s mentální retardací</b> .....	<b>346</b>
2.1. Aberace autosomálních chromosomů .....	346
■ Downův syndrom .....	346
■ Angelmannův a Praderův-Williho syndrom .....	347
■ Rubinsteinův-Taybiho syndrom .....	347
■ Schinzelův syndrom .....	347
■ Wolfův-Hirschhornův syndrom .....	347
■ Syndrom kočičího křiku .....	347
2.2. Aberace gonosomálních chromosomů .....	347
■ Syndrom fragilního X chromosomu .....	347
■ Klinefelterův syndrom .....	348
■ Syndrom hypervirilního muže .....	348
■ Turnerův syndrom .....	348
<b>3. Genetické enzymové defekty</b> .....	<b>348</b>
3.1. Poruchy metabolismu aminokyselin .....	349
■ Fenylylketonurie .....	349
■ Nemoc javorového sirupu .....	349
■ Homocystinurie .....	349
■ Histidinémie .....	349
3.2. Poruchy metabolismu lipidů .....	349
■ Tayova-Sachsova choroba .....	349
■ Bielchovského-Janského choroba .....	349
■ Gaucherova choroba .....	349
■ Niemannova-Pickova choroba .....	350
3.3. Poruchy metabolismu uhlohydrátů .....	350
■ Dysostosis multiplex .....	350
■ Galaktosémie .....	350
3.4. Hereditární neuroektodermové dysplazie .....	350
■ Recklinghausenova choroba .....	350
■ Bournvillova choroba .....	350
■ Sturgeova-Weberova choroba .....	350
<b>4. Sociokulturně podmíněná mentální retardace</b> .....	<b>350</b>
<b>5. Přidružené poruchy</b> .....	<b>351</b>
■ Sexuální problematika .....	351
<b>6. Problematika mentálně retardovaných v rodině a společnosti</b> .....	<b>352</b>
<b>7. Preventivní opatření</b> .....	<b>353</b>
<b>8. Léčba</b> .....	<b>354</b>

**DĚTSKÁ A DOROSTOVÁ PSYCHIATRIE***(Ivana Drtílková)*

<b>1. Náplň oboru .....</b>	<b>357</b>	3.3. Poruchy chování (F91) .....	372
<b>2. Poruchy psychického vývoje .....</b>	<b>358</b>	■ Symptomatologie .....	372
2.1. Specifické vývojové poruchy .....	358	■ Epidemiologie .....	372
■ Specifické vývojové poruchy řeči		■ Etiopatogeneze .....	372
a jazyka (F80) .....	358	■ Průběh .....	372
Specifická porucha artikulace řeči (F80.0) .....	359	■ Klasifikace .....	373
Expresivní porucha řeči (F80.1) .....	359	Poruchy chování ve vztahu k rodině	
Receptivní porucha řeči (F80.2) .....	359	(F91.0) .....	373
Získaná afázie s epilepsií (F80.3) .....	359	Porucha opozičního vzdoru (F91.3) .....	373
■ Specifické vývojové poruchy školních		Socializovaná porucha chování (F91.2) ...	373
dovedností (F81) .....	360	Nesocializovaná porucha chování (F91.1)	373
Specifická porucha čtení (dyslexie)		Smíšené poruchy chování a emocí (F92) .	373
(F81.0) .....	360	■ Diferenciální diagnostika .....	373
Specifická porucha psaní (F81.1) .....	360	■ Léčba .....	373
Specifická porucha počítání (F81.2) .....	360	3.4. Emoční poruchy se začátkem specifickým	
■ Specifická vývojová porucha		pro dětství (F93) .....	374
motorické funkce (F82) .....	361	■ Klasifikace .....	374
Symptomatologie .....	361	Separační úzkostná porucha v dětství	
Epidemiologie .....	361	(F93.0) .....	374
Etiologie .....	361	Fobická úzkostná porucha v dětství	
Diferenciální diagnostika .....	361	(F93.1) .....	375
Léčba .....	362	Sociální úzkostná porucha v dětství	
2.2. Pervazivní vývojové poruchy (F84) .....	362	(F93.2) .....	375
■ Dětský autismus (F84.0) .....	362	■ Diferenciální diagnostika .....	375
Symptomatologie .....	362	■ Etiologie .....	376
Epidemiologie .....	363	■ Léčba .....	376
Etiopatogeneze .....	363	Psychoterapie .....	376
Vyšetřovací metody .....	363	Farmakoterapie .....	376
Diferenciální diagnostika .....	363	Porucha sourozenecké rivality (F93.3) ....	377
Léčba .....	363	3.5. Poruchy sociálních vztahů se vznikem	
■ Aspergerův syndrom (F84.5) .....	364	specifickým pro dětství a adolescenci (F94) .	377
Symptomatologie .....	364	■ Elektivní mutismus (F94.0) .....	377
Epidemiologie .....	364	Symptomatologie .....	377
Diferenciální diagnostika .....	364	Výskyt .....	377
Etiopatogeneze .....	364	Etiologie .....	377
Léčba .....	364	Průběh .....	377
■ Rettův syndrom (F84.2) .....	365	Diferenciální diagnostika .....	378
Symptomatologie .....	365	Léčba .....	378
Etiologie .....	365	■ Reaktivní porucha přichylnosti v dětství	
Průběh .....	365	(F94.1) .....	378
Léčba .....	365	Symptomatologie .....	378
■ Dezintegrační poruchy v dětství .....	365	Etiologie .....	378
3. <b>Poruchy chování a emocí se začátkem</b>		Diferenciální diagnostika .....	378
<b>obvykle v dětství a adolescenci .....</b>	<b>365</b>	Léčba .....	378
3.1. Hyperkinetické poruchy (F90) .....	365	■ Desinhibovaná přichylnost v dětství	
■ Epidemiologie .....	365	(F94.2) .....	378
■ Klasifikace .....	366	Symptomatologie .....	378
■ Symptomatologie .....	366	Průběh .....	378
■ Prognóza .....	366	Etiologie .....	379
■ Etiopatogeneze .....	367	Diferenciální diagnostika .....	379
Genetické faktory .....	367	Léčba .....	379
Neurobiologické nálezy .....	367	3.6. Jiné poruchy chování a emocí začínající	
Zobrazovací a funkční diagnostické studie	367	obvykle v dětství a v adolescenci (F98) .....	379
■ Léčba .....	367	■ Neorganická enuréza (F98.0) .....	379
Farmakoterapie .....	367	Symptomatologie .....	379
Psychoterapie .....	368	Výskyt .....	379
3.2. Tikové poruchy (F95) .....	368	Etiologie .....	379
■ Klasifikace .....	369	Průběh .....	380
■ Epidemiologie .....	369	Diferenciální diagnostika .....	380
■ Etiopatogeneze .....	370	Léčba .....	380
■ Genetické studie .....	370	3.7. Neorganická enkopréza (F98.1) .....	381
■ Výsledky zobrazovacích metod .....	370	■ Symptomatologie .....	381
■ Průběh .....	370	■ Epidemiologie .....	381
■ Léčba .....	371	■ Etiologie .....	381
		■ Průběh .....	381
		■ Diferenciální diagnostika .....	381



3.8.	■ Léčba .....	381
	Porucha příjmu jídla v útlém a dětském věku (F98.2) .....	381
	■ Diferenciální diagnostika .....	382
	■ Léčba .....	382
3.9.	Pika (F98.4) .....	382
3.10.	Poruchy se stereotypními pohyby (F98.4) ....	382
	■ Léčba .....	382
3.11.	Koktavost (F98.5) .....	382
	■ Epidemiologie .....	383
	■ Průběh .....	383
	■ Etiologie .....	383
	■ Léčba .....	383
3.12.	Breptavost (F98.6) .....	383
	■ Léčba .....	383
<b>4.</b>	<b>Duševní poruchy bez specifické vazby na věk .....</b>	<b>383</b>
4.1.	Schizofrenie v dětství a adolescenci (F20) ...	384
	■ Symptomatologie .....	384
	■ Epidemiologie .....	384
	■ Klasifikace .....	384
	■ Průběh .....	384
	■ Schizofrenie v adolescenci .....	385
	■ Etiopatogeneze .....	385
	■ Neurobiologické nálezy u schizofrenie ...	386
	■ Novější nálezy strukturálních a funkčních abnormit u schizofrenie v dětství .....	387
	■ Léčba .....	387
4.2.	Afektivní poruchy v dětství a adolescenci (F30–F39) .....	388
	■ Deprese v dětství a adolescenci .....	389
	Symptomatologie .....	389
	Epidemiologie .....	389
	Průběh .....	389
	Genetické faktory .....	389
	Neuroendokrinní nálezy .....	390
	Léčba .....	390
4.3.	Suicidální chování v dětské psychiatrii .....	390
<b>5.</b>	<b>Bipolární afektivní porucha v dětství a adolescenci (F31) .....</b>	<b>391</b>
	Výskyt .....	391
	Symptomatologie .....	391
	Léčba .....	392
<b>6.</b>	<b>Týrané a zneužívané dítě .....</b>	<b>392</b>

## LÉČBA V PSYCHIATRII

### FARMAKOTERAPIE (Jaromír Švestka)

	Klasifikace psychofarmak .....	397
<b>1.</b>	<b>Psychostimulancia .....</b>	<b>398</b>
	Mechanismus účinku .....	398
	Indikace .....	398
	Kontraindikace .....	398
	Nežádoucí účinky .....	398
	Interakce .....	399
	Jednotlivé preparáty .....	399
<b>2.</b>	<b>Neuroprotektiva .....</b>	<b>400</b>
2.1.	Nootropika .....	401
	Mechanismus účinku .....	401
	Indikace .....	401
	Nežádoucí účinky .....	401
	Jednotlivé preparáty .....	401
2.2.	Antioxidanty .....	401
2.3.	Antagonisté NMDA receptorů .....	402

2.4.	Centrální vazodilatancia .....	402
2.5.	Inhibitory acetylcholinesteráz .....	402
	Mechanismus účinku .....	402
	Rozdělení inhibitorů acetylcholinesterázy ..	403
	Indikace .....	403
	Nežádoucí účinky .....	403
	Jednotlivé preparáty .....	403
<b>3.</b>	<b>Hypnotika .....</b>	<b>403</b>
3.1.	První generace hypnotik .....	404
3.2.	Druhá generace hypnotik – benzodiazepinová hypnotika .....	405
	Nežádoucí účinky .....	406
3.3.	Třetí generace hypnotik – »Z« .....	407
3.4.	Jiná psychofarmaka působící hypnoticky ....	408
<b>4.</b>	<b>Anxiolytika .....</b>	<b>409</b>
4.1.	Nebenzodiazepinová anxiolytika (přehled viz tab. 13) .....	411
	■ Propandiolová anxiolytika .....	411
	Mechanismus působení .....	412
	Indikace .....	412
	Nežádoucí účinky .....	412
	Interakce .....	412
	Mechanismus účinku .....	412
	Indikace .....	412
	Kontraindikace .....	413
	Nežádoucí příznaky .....	413
	Interakce .....	413
	Mechanismus působení .....	413
	Indikace .....	413
	Nežádoucí účinky .....	414
	Interakce .....	414
4.2.	Benzodiazepinová anxiolytika .....	414
	Mechanismus účinku .....	414
	Indikace .....	414
	Kontraindikace .....	415
	Dělení benzodiazepinových anxiolytik ...	416
	Nežádoucí účinky .....	417
	Interakce .....	418
4.3.	Anxiolyticky působící (psycho)farmaka s jiným hlavním léčebným účinkem .....	419
	■ Antidepresiva .....	419
	■ Antipsychotika .....	420
	■ Betablokátory .....	420
	Indikace .....	420
	Kontraindikace .....	420
	Nežádoucí účinky .....	420
	Interakce .....	421
<b>5.</b>	<b>Antidepresiva .....</b>	<b>421</b>
	■ Inhibitory reuptake monoaminů .....	421
	■ Blokátory presynaptických $\alpha_2$ -adrenoceptorů .....	422
	■ Inhibitory MAO .....	422
5.1.	Inhibitory zpětného vychytávání monoaminů .....	422
	■ I. generace: tricyklická a tetracyklická antidepresiva .....	422
	Mechanismus účinku .....	422
	Rozdělení tricyklických a tetracyklických antidepresiv .....	424
	Indikace .....	424
	Kontraindikace .....	425
	Nežádoucí účinky .....	425
	Interakce .....	426
	■ II. generace: heterocyklická antidepresiva ..	426
	■ III. generace: inhibitory reuptake jen jediného monoaminu .....	427
	SSRI .....	428

Mechanismus účinku .....	428
Indikace .....	428
Nežádoucí účinky .....	429
Interakce .....	430
SARI .....	430
NARI .....	431
■ IV. generace: SNRI .....	432
■ Jiné inhibitory reuptake monoaminů .....	433
■ Stimulátor zpětného vychytávání serotoninu .....	433
5.2. Antidepresiva blokující $\alpha_2$ -adrenoceptory .....	433
5.3. Inhibitory monoaminoxidáz .....	435
Mechanismus účinku .....	435
Rozdělení inhibitorů MAO .....	435
Indikace .....	436
Kontraindikace .....	436
Nežádoucí účinky .....	436
Interakce .....	437
<b>6. Tymoprofylaktika .....</b>	<b>437</b>
6.1. Lithium carbonicum .....	438
Mechanismus účinku .....	438
Indikace .....	438
Kontraindikace .....	439
Nežádoucí účinky .....	439
Lithium, těhotenství a kojení .....	439
Interakce .....	440
6.2. Karbamazepin .....	440
Mechanismus účinku .....	441
Indikace .....	441
Dávkování .....	441
Kontraindikace .....	441
Nežádoucí účinky .....	441
Karbamazepin, těhotenství a kojení .....	442
Interakce .....	442
6.3. Oxkarbazepin .....	443
6.4. Valproová kyselina .....	443
Mechanismus účinku .....	443
Indikace .....	443
Kontraindikace .....	443
Nežádoucí účinky .....	444
Kyselina valproová, těhotenství a kojení .....	444
Interakce .....	444
<b>7. Antipsychotika .....</b>	<b>444</b>
7.1. Klasická antipsychotika .....	445
■ Sedativní (také bazální) antipsychotika .....	446
■ Incizivní antipsychotika .....	447
Depotní formy antipsychotik .....	448
Nežádoucí účinky klasických antipsychotik .....	448
7.2. Atypická antipsychotika .....	452
■ Selektivní antagonisté dopaminových $D_2/D_3$ receptorů .....	453
Mechanismus účinku .....	453
Indikace .....	453
Nežádoucí účinky .....	454
Interakce a intoxikace .....	454
■ Antagonisté serotoninových, dopaminových a $\alpha$ -adrenalinových receptorů (SDA) .....	454
Mechanismus účinku .....	454
Indikace .....	455
Nežádoucí účinky .....	455
Kontraindikace .....	455
Interakce .....	456
■ Multireceptoroví antagonisté (MARTA) .....	456
Mechanismus účinku .....	456
Indikace .....	456
Nežádoucí účinky .....	456
Interakce, intoxikace .....	457
■ Dualisté dopaminových $D_2/D_3$ a antagonisté serotoninových $S_2$ -receptorů .....	457
<b>ELEKTROKONVULZIVNÍ LÉČBA</b>	
<b>A JINÉ BIOLOGICKÉ LÉČEBNÉ METODY</b>	
<i>(Michal Hrdlička)</i>	
<b>1. Elektrokonvulzivní léčba .....</b>	<b>462</b>
Indikace ECT .....	462
ECT jako léčba první volby .....	463
ECT jako léčba druhé volby .....	463
Absolutní kontraindikace ECT .....	463
Relativní kontraindikace ECT .....	463
Příprava pacienta k ECT .....	463
Získání informovaného souhlasu .....	463
Vyšetření před výkonem .....	463
Vlastní provedení ECT .....	464
Režimy aplikace ECT .....	464
<b>2. Spánková deprivace .....</b>	<b>465</b>
Indikace spánkové deprivace .....	465
<b>3. Léčba jasným světlem .....</b>	<b>465</b>
Indikace léčby jasným světlem .....	465
<b>4. Psychochirurgie .....</b>	<b>466</b>
Indikace psychochirurgie .....	466
<b>5. Transkraniální magnetická stimulace .....</b>	<b>466</b>
Možnosti klinického užití TMS .....	466
<b>PSYCHOTERAPIE A DUŠEVNÍ HYGIENA</b>	
<i>(Jiří Beran)</i>	
<b>1. Současné směry v psychoterapii .....</b>	<b>468</b>
1.1. Hlubinná psychoterapie .....	468
■ Psychoanalýza .....	468
■ Individuální psychologie Alfréda Adlera .....	469
■ Analytická psychologie	
Carla Gustava Junga .....	469
1.2. Dynamická a interpersonální psychoterapie .....	470
1.3. Rogersovská psychoterapie .....	470
1.4. Behaviorální psychoterapie .....	471
1.5. Kognitivně-behaviorální terapie .....	472
1.6. Existenciální psychoterapie .....	473
■ Daseinsanalýza .....	473
■ Logoterapie .....	473
1.7. Transpersonální psychoterapie .....	473
1.8. Eklektické a integrativní pojetí psychoterapie .....	474
■ Integrovaná psychoterapie manželů Knoblochových .....	474
<b>2. Metody psychoterapie .....</b>	<b>475</b>
2.1. Racionální psychoterapie .....	475
2.2. Sugestivní a hypnotická psychoterapie .....	475
■ Sugestivní psychoterapie .....	475
■ Hypnóza .....	476
2.3. Psychoterapie empatickým rozhovorem .....	476
2.4. Relaxační a imaginační psychoterapie .....	476
■ Autogenní trénink .....	476
■ Katatymně-imaginativní psychoterapie .....	477
2.5. Návčiková psychoterapie .....	478
■ Pozitivní návčik .....	478
■ Návčik asertivity .....	478
■ Averzivní terapie .....	478
■ Systematická desenzibilizace .....	479
■ Nápodoba a další techniky .....	479
2.6. Psychoanalýza .....	479
2.7. Skupinová psychoterapie .....	480
■ Skupinová psychoterapie založená na psychodramatu .....	480

■ Skupinová psychoterapie založená na psychoanalýze .....	481
■ Skupinová psychoterapie založená na transakční analýze .....	481
■ Skupinová psychoterapie eklecticky pojatá .....	482
2.8. Psychoterapeutický přístup a podpůrná psychoterapie .....	482
■ Psychoterapeutický přístup .....	482
■ Podpůrná psychoterapie .....	483
Přehled prvků podpůrné psychoterapie .....	483
2.9. Rodinná terapie .....	485
3. Duševní hygiena zdravotníků .....	486

## LÉČBA URGENTNÍCH STAVŮ A PRVNÍ POMOC V PSYCHIATRII

(Jaroslav Bouček)

1. Urgentní stavy .....	488
2. První pomoc v psychiatrii .....	489
2.1. Psychosociální krize .....	489
■ Traumatické krize .....	489
■ Krize spojené se životními změnami .....	489
2.2. Krizová intervence .....	490
Stanice telefonické pomoci – linky důvěry a naděje .....	490
Krizová centra .....	491
3. Urgentní stavy v psychiatrii .....	491
3.1. Stavy psychomotorického neklidu .....	491
■ Stavy vzrušení s organickou příčinou .....	491
■ Schizofrenie, afektivní a neurotické poruchy .....	492
Katatonní syndrom .....	492
Perniciózní (letální) Stauderova katatonie .....	492
Akutní manický syndrom .....	492
Depresivní syndrom s agitovaností .....	492
3.2. Stavy spojené s poruchou vědomí .....	493
3.3. Suicidální chování .....	493
3.4. Paranoidně halucinatorní syndrom .....	495
3.5. Depresivní a úzkostné stavy .....	495
3.6. Akutní stavy při alkoholové či drogové závislosti .....	496
■ Alkohol .....	496
■ Opiáty .....	496
■ Kanabis .....	496
■ Halucinogeny .....	497
■ Psychostimulancia .....	497
■ Hypnotika a trankvilizéry .....	498
■ Těkavé látky .....	498
3.7. Akutní stavy při léčbě psychofarmaky .....	498
■ Nežádoucí účinky při léčbě neuroleptiky ..	498
Časné nežádoucí účinky .....	498
Pozdní nežádoucí účinky .....	499
■ Nežádoucí účinky při léčbě antidepresivy ..	499
■ Předávkování, intoxikace .....	499
■ Lékové interakce .....	500
■ Urgentní stavy z vysazení psychofarmak .....	500

## SPECIÁLNÍ PROBLÉMY

SOCIÁLNÍ PSYCHIATRIE (Jaroslav Bouček)

1. Definice oboru .....	503
1.1. Stacionární psychiatrická péče .....	503
1.2. Ambulantní psychiatrická péče .....	504

■ Psychiatrická ambulantní péče .....	504
■ Psychosociální služba .....	504
1.3. Komplementární psychiatrická péče .....	505
■ Denní a noční sanatoria .....	505
Částečná hospitalizace .....	505
■ Chráněné dílny, pracovní tréninková centra, chráněná místa .....	505
■ Chráněné bydlení, bytové komunity .....	506
■ Socioterapeutické kluby .....	506
■ Svěpomocné skupiny nemocných a jejich příbuzných .....	506
2. Trendy v dlouhodobé psychiatrické péči ..	507

## TRANSKULTURÁLNÍ PSYCHIATRIE

(Pavel Pavlovský)

1. Svěrázné kulturně podmíněné jednotky ...	508
2. Problematika přistěhovalců .....	510
3. Otázky metodiky, mezinárodní studie, předpojatost .....	511
4. Zvláštnosti léčebného přístupu .....	512

## PRÁVNÍ POSTAVENÍ DUŠEVNĚ NEMOCNÝCH A SOUDNÍ PSYCHIATRIE (Ladislav Procházka)

1. Právo a psychiatrie .....	513
1.1. Právní postavení duševně nemocných .....	513
1.2. Právní normy .....	514
2. Soudní psychiatrie .....	514
2.1. Soudní znalci .....	514
2.2. Ochranná léčba .....	515
3. Práva duševně nemocných a právní odpovědnost zdravotnických pracovníků a zdravotnických zařízení .....	515
3.1. Práva duševně nemocných .....	515
■ Deklarace lidských práv duševně nemocných .....	515
■ Deklarace lidských práv a duševní zdraví ..	515
■ Kodex práv pacientů .....	516
3.2. Právní odpovědnost zdravotnických pracovníků a zdravotnických zařízení .....	517
4. Duševní nemoc a právní předpisy .....	517
4.1. Poučení nemocného a jeho rodiny .....	517
4.2. Souhlas nemocného .....	517
■ Výkony bez souhlasu nemocného .....	518
4.3. Povinná mlčenlivost .....	518
■ Oznamovací povinnost .....	519
■ Mlčenlivost soudních znalců .....	519
5. Léčba v psychiatrickém ambulancním či lůžkovém zařízení .....	520
5.1. Hospitalizace bez souhlasu duševně nemocného .....	520
■ Indikace k nedobrovolné hospitalizaci ..	520
Převzetí pacienta do ústavu bez jeho souhlasu .....	520
Nebezpečnost v důsledku duševní poruchy .....	521
Držení pacienta v ústavu bez jeho souhlasu .....	521
Oznámení útěku pacienta .....	521
■ Postup zdravotnické záchranné služby ..	521
5.2. Ochranná opatření .....	522
■ Ochranná léčba .....	522
■ Ochranná výchova .....	523
■ Ústavní výchova .....	523
5.3. Povinná léčba protialkoholní a protitoxikomanická .....	523
■ Záchytná stanice .....	524

<b>6.</b>	<b>Způsobilost k právním úkonům .....</b>	<b>524</b>
6.1.	Co znamená způsobilost k právním úkonům ..	524
6.2.	Neplatnost právního úkonu .....	524
6.3.	Řízení o způsobilosti k právním úkonům .....	525
6.4.	Osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům .....	525
	■ Omezení způsobilosti k právním úkonům ..	525
<b>7.</b>	<b>Posudková činnost v psychiatrii .....</b>	<b>526</b>

### SEBEVRAŽDA A NÁSILÍ

(Vladimír Študent, Ilja Žukov)

<b>1.</b>	<b>Incidence sebevražd .....</b>	<b>528</b>
<b>2.</b>	<b>Hlavní příčiny suicidálního jednání .....</b>	<b>529</b>
<b>3.</b>	<b>Prevence a léčba .....</b>	<b>530</b>
<b>4.</b>	<b>Forenzní hledisko .....</b>	<b>530</b>
<b>5.</b>	<b>Násilí .....</b>	<b>531</b>
5.1.	Teorie instinktu .....	531
5.2.	Biochemické hypotézy .....	532
5.3.	Teorie učení .....	533
<b>6.</b>	<b>Patologie násilí .....</b>	<b>534</b>
6.1.	Spouštěcí mechanismy .....	535
6.2.	Vlna násilí a kriminality .....	536

### PSYCHOSOMATICKÁ MEDICÍNA

(Jiří Beran)

<b>1.</b>	<b>Teoretická východiska psychosomatické medicíny .....</b>	<b>539</b>
	■ Biopsychosociální model .....	541
<b>2.</b>	<b>Obecné aspekty diagnostiky a léčby .....</b>	<b>542</b>
<b>3.</b>	<b>Příklady psychosomatických onemocnění ..</b>	<b>544</b>

### DUŠEVNÍ PORUCHY V PRAXI

JINÝCH LÉKAŘŮ (Jiří Raboch)

<b>1.</b>	<b>Duševní a tělesné choroby .....</b>	<b>546</b>
	■ Skrytá morbidita .....	547
	■ Ambulantní péče .....	548
	■ Ústavní péče .....	549
<b>2.</b>	<b>Tělesná onemocnění s psychiatrickou problematikou .....</b>	<b>549</b>

2.1.	Neurologická onemocnění .....	549
	■ Epilepsie .....	549
	■ Cévní mozková příhoda .....	550
	■ Parkinsonova choroba .....	550
	■ Úrazy hlavy .....	550
	■ Sclerosis multiplex .....	550
	■ Jiná neurologická onemocnění .....	550
2.2.	Kardiovaskulární poruchy .....	551
	■ Bolest na hrudi .....	551
	■ Operace srdce, transplantace .....	552
2.3.	Gynekologická onemocnění .....	552
	■ Premenstruální syndrom .....	552
	■ Gravidita, porod, šestinedělí .....	553
	■ Klimakterium .....	554
2.4.	Endokrinní poruchy .....	554
	■ Hypoglykémie .....	554
	■ Diabetes mellitus .....	555
	■ Hypertyreóza .....	555
	■ Hypotyreóza .....	556
	■ Hyperparatyroidismus .....	556
	■ Hypoparatyroidismus .....	556
	■ Cushingův syndrom .....	556
	■ Addisonova choroba .....	556
	■ Hyperprolaktinémie .....	557
2.5.	Onkologická onemocnění .....	557
2.6.	AIDS .....	558
2.7.	Nemoci ledvin .....	559

## PŘÍLOHY

<b>HISTORIE PSYCHIATRIE (Jiří Beran) .....</b>	<b>563</b>
<b>DUŠEVNÍ PORUCHY A PORUCHY CHOVÁNÍ PODLE MKN-10 DIAGNOSTICKÉ KATEGORIE .....</b>	<b>567</b>
<b>REJSTRÍK .....</b>	<b>581</b>